

Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za prvih šest mjeseci 2024. godine

Podgorica, jun 2024. godine

European Bank
for Reconstruction and Development

British Embassy
Podgorica

UKaid
from the British people

Sekretariat
Savjeta
za konkurentnost

* Projekat podržan od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u saradnji sa Vladom Ujedinjenog Kraljevstva: Unapređenje javno – privatnog dijaloga

Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za prvih šest mjeseci 2024. godine

Podgorica, jun 2024. godine

SADRŽAJ

REZIME	4
UVOD I METODOLOGIJA	6
ODGOVORI PRIVREDNIH UDRUŽENJA.....	7
<i>Tabela 1. Pregled DA odgovora privrednih udruženja</i>	<i>7</i>
ODGOVORI MINISTARSTAVA	8
<i>Tabela 2. Spisak zakona u čijoj izradi su učestvovala privredna udruženja</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 3. Pregled DA odgovora ministarstava</i>	<i>10</i>
<i>Grafik 1. Prosječne ocjene za usvajanje komentara, adekvatnost uključivanja i benefita – poređenje</i>	<i>11</i>
POREĐENJA ODGOVORA PRIVREDNIH UDRUŽENJA I MINISTARSTAVA I POREĐENJE SA PRETHODNIM IZVJEŠTAJIMA	12
<i>Grafik 2. Ukupna uključenost – poređenje (%).....</i>	<i>12</i>
<i>Grafik 3. Početne konsultacije – poređenje (%)</i>	<i>13</i>
<i>Grafik 4. Javna rasprava – poređenje (%)</i>	<i>13</i>
<i>Grafik 5. Radne grupe – poređenje (%).....</i>	<i>14</i>
PREGLED UKLJUČENOSTI PRIVREDE U IZRADU ZAKONA PO POGLAVLJIMA IZ PROCESA EU INTEGRACIJA	15
<i>Tabela 4. Uključenost privrede u izradu zakona, po poglavlju EU integracija</i>	<i>15</i>
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	16
ANEKS 1. KOMENTARI MINISTARSTAVA	17
<i>Tabela 5. Komentari ministarstava za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala u toku javne rasprave (razlog neuključenosti - javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona).....</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 6. Komentari ministarstava za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala u toku javne rasprave (razlog neuključenosti – nije poslat poziv za javnu raspravu)</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 7. Komentari ministarstava za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala u toku javne rasprave (razlog neuključenosti - privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu).....</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 8. Komentari ministarstava za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala u toku javne rasprave (razlog neuključenosti nije specificiran)</i>	<i>19</i>
ANEKS 2. SPISAK ZAKONA KOJI SU BILI PREDMET ANALIZE.....	22
ANEKS 3. UPITNICI	25
<i>Tabela 9. Upitnik za privredna udruženja</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 10. Upitnik za ministarstva</i>	<i>25</i>

REZIME

U cilju unapređenja javno privatnog dijaloga u Crnoj Gori, blagovremenog uključivanja privatnog sektora u proces izrade zakonskih propisa, kao i mobilizacije zajedničkih kapaciteta i iskustava svih aktera u procesu donošenja zakona, Sekretariat Savjeta za konkurentnost (SCC) redovno izvještava o navedenom procesu, a ovom prilikom je izradio **Izvještaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za prvih šest mjeseci 2024. godine (Izvještaj)**, u skladu sa Planom rada Savjeta za 2024. godinu. Izvještaj je pripremljen na osnovu prikupljenih podataka, to jest odgovora na upitnik koji je upućen privrednim udruženjima, članovima Savjeta za konkurentnost i ministarstvima. SCC je do sada izradio ukupno 13 izvještaja.

Predmet ovog Izvještaja je 91 zakon, relevantan za privredu, a koji su shodno Srednjoročnom programu rada Vlade Crne Gore 2024-2027. planirani za usvajanje tokom 2024. godine. Odgovori privrednih udruženja i ministarstava su prikupljeni od 27. maja do 27. juna tekuće godine. Kao i prilikom pripreme prethodnog Izvještaja, i ovog puta su ministarstva dala pun doprinos za izradu Izvještaja, pa je tako stepen **popunjenosti 100%, što znači da su sva ministarstva dostavila popunjen upitnik.** Analizirajući odgovore privrednih udruženja, prikupljeni su inputi manjeg broja privrednih udruženja nego prethodnog puta, pa je tako **4 od 9 udruženja (44%) dostavilo podatke za izradu Izvještaja.**

Analizirajući **odgovore privrednih udruženja**, procenat uključenosti **u proces izrade 91-og zakona koji su bili predmet analize iznosi 40,7% (37 zakona).** Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ukoliko je bilo koje od privrednih udruženja bilo uključeno, na bilo koji način, u proces izrade zakona, smatrano je da su privredna udruženja bila uključena. **Od ukupnog broja zakona, u 29,7% slučajeva privredna udruženja su bila uključena tokom početnih konsultacija (27 zakona), u toku javne rasprave 26,4% (24 zakona), dok je uključenost u radu radnih grupa bila 22% (20 zakona).** Na pitanje o uključenosti na izradi RIA¹ obrasca, udruženja su navela da su bila uključena u izradu svega **2,2% RIA obrazaca (2 zakona).**

U cilju unapređenja metodologije i boljeg razumijevanja značajnih razlika u odgovorima privrednih udruženja i ministarstava, i u ovom Izvještaju, kao i u prethodnim, se pravi razlika između kategorija „privreda“ i „privredna udruženja“ (odvojena pitanja: da li je bila uključena privreda, odnosno, da li su bila uključena privredna udruženja koja su članovi Savjeta za konkurentnosti). Analizirajući obje kategorije dobijamo informaciju o uključenosti „privatnog sektora“ u proces izrade zakona.

Na osnovu prikupljenih **odgovora ministarstava, od 91-og zakona koji su bili predmet analize, u izradu 67% je bila uključena privreda (61 zakon), dok su privredna udruženja bila uključena 42,9% (39 zakona).** Privreda je bila uključena u fazi konsultacija 48,4% (44 zakona). U toku javne rasprave uključenost je iznosila takođe 48,4% (44 zakona) u odnosu na ukupan broj zakona, dok je u radu radnih grupa privreda

¹ „Regulation Impact Assesment“ – Analiza procjene uticaja propisa

učestvovala 35,2% (32 zakona). Od ukupnog broja zakona, privreda je prema odgovorima nadležnih institucija bila uključena u izradu RIA obrazaca u 12,1% slučajeva (11 zakona).

U poređenju sa prethodnim izvještajima, kada je razlika u nivou uključenosti bila znatno veća, usljed činjenice da su ministarstva pod privredom podrazumijevala pored privrednih udruženja i ostale privredne subjekte (privredna društva, strukovna udruženja itd), **ovaj, kao i prethodna dva izvještaja, sadrži dodatni pokazatelj o uključenosti isključivo privrednih udruženja, pa je razlika u procentu uključenosti u tom dijelu znatno manja.** S tim u vezi, izračunat je nivo uključenosti od **40,7% na osnovu odgovora privrednih udruženja, odnosno 42,9% na osnovu odgovora ministarstava.** Razlika u stepenu uključenosti je posljedica što su ministarstva izvijestila da su privredna udruženja bila uključena u izradu 5 zakona, za koje su privredna udruženja izvijestila da nijesu bila uključena (nakon uočenih razlika, Sekretarijat je kontaktirao konkretno privredno udruženje za koje je ministarstvo izvijestilo da je bilo uključeno i dobijena je povratna informacija da nije postojala uključenost vezano za konkretne zakone). To su sljedeći zakoni:

ND	Zakon	Nadležno ministarstvo
43	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijском nadzoru	Ministarstvo javne uprave
129	Predlog zakona o zaštiti prirode	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
136	Predlog zakona o pomorsko - agencijskoj djelatnosti	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
140	Predlog zakona o željeznici	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
182	Predlog zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava

Pored navedenog, za 3 zakona su privredna udruženja izvijestila da su bila uključena (uz komentar da je nivo uključenosti bio nedovoljan), dok su nadležna ministarstva kroz odgovore na upitnik izvijestila da privredna udruženja nijesu bila uključena u izradu navedenih zakona:

ND	Zakon	Nadležno ministarstvo
24	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije	Ministarstvo pravde
70	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	Ministarstvo finansija
72	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu	Ministarstvo finansija

UVOD I METODOLOGIJA

Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je zadužen za izradu Izvještaja o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona. Cilj izvještavanja je da ukaže u kojoj fazi i u kojoj mjeri je uključen privatni sektor, kao i da da informaciju o inicijativi privatnog sektora da bude uključen u proces izrade ili izmjene propisa. Takođe, jedan od ciljeva izrade ovog izvještaja je da se dobije informacija o tome da li je privatni sektor uključen u izradu RIA obrazaca.

Da bi dobili relevantne rezultate, dostavljen je upitnik predstavnicima privrednih udruženja koji su članovi Savjeta za konkurentnost (Privredna komora Crne Gore, Unija poslodavaca Crne Gore, Montenegro biznis alijansa, Američka privredna komora, Savjet stranih investitora Crne Gore, Asocijacija poslovnih žena Crne Gore, Udruženje preduzetnica Crne Gore, Asocijacija menadžera Crne Gore i Udruženje mladih preduzetnika), kao i ministarstvima na popunjavanje. Odgovori na upitnik su predefinisani (potrebno je izabrati odgovor od nekoliko ponuđenih), sa mogućnošću davanja otvorenog komentara. Pitanja iz upitnika odnosila su se na **91 zakon koji je relevantan za privredu, a koji su shodno Srednjoročnom programu rada Vlade Crne Gore 2024-2027. planirani za usvajanje tokom 2024. godine.** Dodatno, ministarstva i privredna udruženja su imala mogućnost da dodaju zakon, ukoliko se u ovom periodu radilo na njemu, a nije bio na spisku (2 zakona su dodata).

U odnosu na prethodne upitnike, ovaj Izvještaj je, kao i prethodna dva, izrađen na bazi upitnika koji je korigovan, na inicijativu Američke privredne komore u Crnoj Gori, a shodno zaključku Savjeta za konkurentnost. Naime, u upitnicima su dodata dva nova pitanja: pitanje za ministarstva „Da li je neko od privrednih udruženja /članova Savjeta za konkurentnost, bilo uključeno u izradu ovog zakona“, dok je za privredna udruženja dodatno pitanje glasilo „Da li ste pokazali zainteresovanost za uključivanje u izradu ovog zakona?“. Na osnovu toga, izvršen je obračun dva nova uporediva indikatora:

- *Procenat uključenosti privrede u odnosu na broj zakona za čiju izradu su privredna udruženja pokazala interesovanje (na osnovu odgovora privrednih udruženja) i*
- *Procenat uključenosti privrede u odnosu na broj zakona za čiju izradu su privredna udruženja pokazala interesovanje (na osnovu odgovora ministarstava).*

Pored toga, dodat je još jedan novi indikator koji bi bio uporediv sa indikatorom koji se već obračunava – uključenost privrede (na osnovu odgovora privrednih udruženja) -

- *procenat uključenosti privrednih udruženja / članova Savjeta u proces izrade zakona (na osnovu odgovora ministarstava).*

Analizirajući podatke privrednih udruženja kroz odgovore na pitanja „Da li ste bili uključeni u proces izrade zakona na bilo koji način“ i „Da li ste pokazali zainteresovanost za uključivanje u izradu ovog zakona“, dobijamo odgovor na pitanje o tome da li je privrednim udruženjima data, tj uskraćena, mogućnost da budu dio procesa izrade zakona. S tim u vezi, **utvrđeno je da su privredna udruženja učestvovala u radu 99% zakona za koja su pokazali zainteresovanost. Privredna udruženja su kroz odgovore navela da su za jedan zakon (Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijском nadzoru) pokazali zainteresovanost za učešće u proces izrade, ali da nijesu bili uključeni.**

ODGOVORI PRIVREDNIH UDRUŽENJA

Napomena: Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ukoliko je bilo koje od privrednih udruženja bilo uključeno, na bilo koji način, u proces donošenja zakona, smatrano je da su u izradu određenog zakona privredna udruženja bila uključena. Slijedi tabelarni pregled odgovora privrednih udruženja na pitanja iz upitnika, za zakone u kojima su privredna udruženja bila uključena:

Tabela 1. Pregled DA odgovora privrednih udruženja

Pitanje	Broj zakona	% u odnosu na ukupan broj zakona (91 zakon)
Da li ste bili uključeni u proces izrade zakona na bilo koji način?	37	40,7%
Da li ste bili uključeni u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona?	27	29,7%
Da li ste bili uključeni u toku javne rasprave?	24	26,4%
Da li ste bili uključeni u rad radne grupe?	20	22%
Da li ste bili uključeni u izradu RIA obrasca?	2	2,2%

Od ukupnog broja zakona u čijoj izradi su privredna udruženja bila uključena, **privredna udruženja su dala konkretne komentare za 27 zakona, odnosno 73% u odnosu na broj zakona u čijoj izradi su učestvovali.** Ukoliko se odgovori privrede rangiraju (komentari nijesu usvojeni uopšte -1, djelimično su usvojeni -2, usvojeni su u većoj mjeri – 3, usvojeni su u potpunosti – 4), dobija se srednja ocjena percepcije privrednih udruženja o usvajanju komentara koje su dali **2,25** (na skali od 1 do 4).

Analizirajući isključivo zakone u čijoj izradi su privredna udruženja bila uključena, postavljeno je i pitanje o tome da li su bili adekvatno uključeni u proces izrade zakona. Ukoliko se odgovori privrede rangiraju (nijesu uopšte bili uključeni -1, nedovoljno uključeni -2, djelimično uključeni – 3, adekvatno uključeni – 4), dobija se **srednja ocjena percepcije privrednih udruženja o kvalitetu njihove uključenosti 3,36** (na skali od 1 do 4).

ODGOVORI MINISTARSTAVA

Napomena: Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ministarstva u odgovorima prave razliku između „privredna udruženja“ i „privreda“. Pod „privredom“ se smatraju ostali subjekti (mimo udruženja, članova Savjeta), a koji dolaze iz privatnog sektora, kao npr. strukovna udruženja, individualne kompanija, itd.

Predmet ovog Izvještaja je 91 zakon, relevantan za privredu, a koji su shodno Srednjoročnom programu rada Vlade Crne Gore 2024-2027. planirani za usvajanje tokom 2024. godine. Dobijeni su odgovori za sve zakone, što znači da je procenat odgovora ministarstava 100%.

Ministarstva su dostavila po treći put odgovor na pitanje da li je neko od privrednih udruženja /članova Savjeta za konkurentnost, bilo uključeno u izradu konkretnog zakona. Na osnovu odgovora utvrđeno je da su privredna udruženja (članovi Savjeta za konkurentnost) bili uključeni 42,9%. **Slijedi tabelarni pregled zakona za koja su ministarstva izvijestila da su privredna udruženja bila uključena u izradu:**

Tabela 2. Spisak zakona u čijoj izradi su učestvovala privredna udruženja

Rb.	Zakon	Nadležno ministarstvo
1	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	Ministarstvo pravde
2	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arbitraži	Ministarstvo pravde
3	Predlog zakona o zaštiti podataka o ličnosti	Ministarstvo unutrašnjih poslova
4	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	Ministarstvo unutrašnjih poslova
5	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijском nadzoru	Ministarstvo javne uprave
6	Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti	Ministarstvo javne uprave
7	Predlog zakona o elektronskim komunikacijama	Ministarstvo ekonomskog razvoja
8	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	Ministarstvo finansija
9	Predlog zakona o osiguranju	Ministarstvo finansija
10	Predlog zakona o posredovanju u prometu i zakupu nepokretnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja
11	Predlog zakona o privrednim društvima	Ministarstvo ekonomskog razvoja
12	Predlog zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata	Ministarstvo ekonomskog razvoja
13	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zanatstvu	Ministarstvo ekonomskog razvoja
14	Predlog zakona o kreditno- garantnom fondu Crne Gore	Ministarstvo ekonomskog razvoja
15	Predlog zakona o turizmu i ugostiteljstvu	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
16	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
17	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
18	Predlog zakona o šumama	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
19	Izrada novog Zakona o organskoj proizvodnji	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Rb.	Zakon	Nadležno ministarstvo
20	Predlog zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora	Ministarstvo energetike i rudarstva
21	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
22	Predlog zakona o komunalnim djelatnostima	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
23	Predlog zakona o vodnim uslugama	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
24	Predlog zakona o zaštiti prirode	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
25	Predlog zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
26	Predlog zakona o pomorsko - agencijskoj djelatnosti	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
27	Predlog zakona o željeznici	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
28	Predlog zakona o legalizaciji bespravnih objekata	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
29	Predlog zakona o izgradnji objekata	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
30	Predlog zakona o planiranju prostora	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
31	Predlog zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
32	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sportu	Ministarstvo sporta i mladih
33	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
34	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
35	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
36	Predlog zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava
37	Predlog zakona o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima	Ministarstvo energetike i rudarstva
38	Predlog zakona o zaštiti potrošača	Ministarstvo ekonomskog razvoja
39	Zakon o visokom obrazovanju	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija

U poređenju sa prethodnim izvještajima kada je razlika u nivou uključenosti bila znatno veća, usljed činjenice da su ministarstva pod privredom podrazumijevala pored privrednih udruženja i ostale privredne subjekte, **ovaj, kao i prethodna dva izvještaja sadrži dodatni pokazatelj o uključenosti isključivo privrednih udruženja (članova Savjeta za konkurentnost), pa je razlika u procentu uključenosti u tom dijelu znatno manja. S tim u vezi, izračunat je nivo uključenosti od 40,7% na osnovu odgovora privrednih udruženja, odnosno 42,9% na osnovu odgovora ministarstava.** Razlika u stepenu uključenosti je posljedica činjenice što su ministarstva izvijestila da su privredna udruženja bila uključena u izradu 5 zakona, za koje su privredna udruženja izvijestila da nijesu bila uključena. Nakon uočenih razlika, Sekretarijat je kontaktirao konkretno privredno udruženje za koje je ministarstvo izvijestilo da je bilo uključeno i dobijena je povratna informacija da nije postojala uključenost vezano za konkretne zakone, i to:

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspeksijskom nadzoru
- Predlog zakona o zaštiti prirode
- Predlog zakona o pomorsko-agencijskoj djelatnosti
- Predlog zakona o željeznici
- Predlog zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije

Pored navedenog, za 3 zakona su privredna udruženja izvijestila da su bila uključena (uz komentar da je nivo uključenosti bio nedovoljan), dok su nadležna ministarstva kroz odgovore na upitnik izvijestila da privredna udruženja nijesu bila uključena u izradu navedenih zakona:

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu

Na osnovu odgovora ministarstava, privreda je u 67% slučajeva (61 zakon) bila uključena u izradu zakona na neki od sljedećih načina: kroz konsultacije, u početnoj fazi izrade zakona, učešćem kroz javnu raspravu, učešćem u radu radne grupe ili učešćem u izradi RIA obrazaca. **Slijedi tabelarni pregled odgovora ministarstava na pitanja iz upitnika za zakone u kojima je privreda bila uključena:**

Tabela 3. Pregled DA odgovora ministarstava

Pitanje	Broj zakona	% u odnosu na ukupan broj zakona (91 zakona)
Da li je privreda bila uključena u proces izrade propisa na bilo koji način?	61	67%
Da li je neko od privrednih udruženja /članova Savjeta za konkurentnost, bilo uključeno u izradu zakona?	39	42,9%
Da li je privreda bila uključena u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona?	44	48,4%
Da li je privreda bila uključena u toku javne rasprave?	44	48,4%
Da li je privreda bila uključena u rad radne grupe?	32	35,2%
Da li je privreda bila uključena u izradu RIA obrasca?	11	12,1%

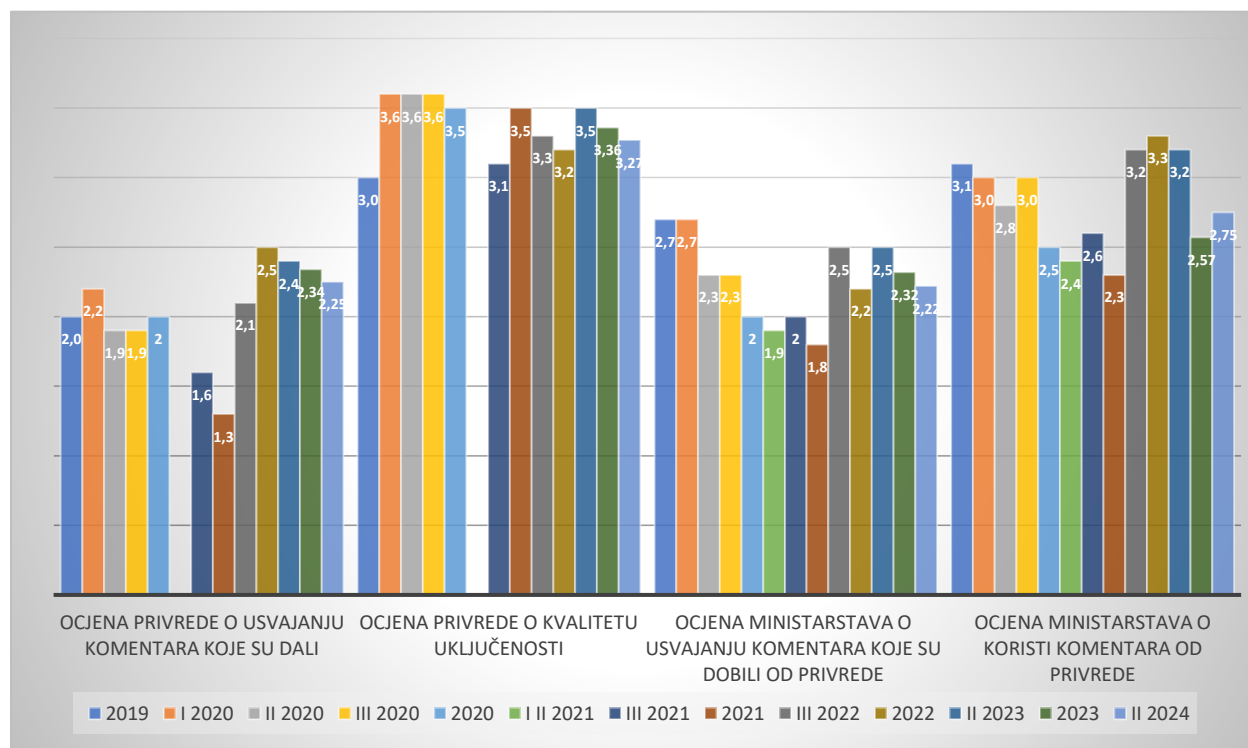
Za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala kroz javne rasprave, ministarstva su u dostavila komentare kao objašnjenje razloga neuključenosti. U tabelama 5, 6, 7 i 8 koje su sastavni dio Aneksa 1 prikazani su komentari nadležnih ministarstava.

Ukoliko se posmatraju zakoni u čijoj izradi je privreda bila uključena, u 66% slučajeva (40 zakona) privreda je dala i konkretne komentare. Kada se odgovori ministarstava rangiraju (komentari nijesu usvojeni uopšte -1, djelimično su usvojeni -2, usvojeni su u većoj mjeri – 3, usvojeni su u potpunosti – 4), dobija se **srednja ocjena ministarstava o usvajanju komentara koje su dobili od privrede 2,22** (na skali od 1 do 4).

Kada se posmatraju isključivo zakoni za koje je privreda dala konkretne komentare, ministarstva ih smatraju prilično korisnim i veoma korisnim u 78 % slučajeva. Ukoliko se odgovori ministarstava rangiraju (nije bilo korisno uopšte -1, djelimično korisno -2, prilično korisno – 3, veoma korisno – 4), dobija se **srednja ocjena ministarstava o usvajanju komentara koje su dobili od privrede 2,75** (na skali od 1 do 4).

Na sljedećem grafiku prikazane su prosječne ocjene usvajanja komentara, uključenosti u proces izrade zakona i ocjena korisnosti komentara od strane ministarstva i privrede.

Grafik 1. Prosječne ocjene za usvajanje komentara, adekvatnost uključivanja i benefita – poređenje

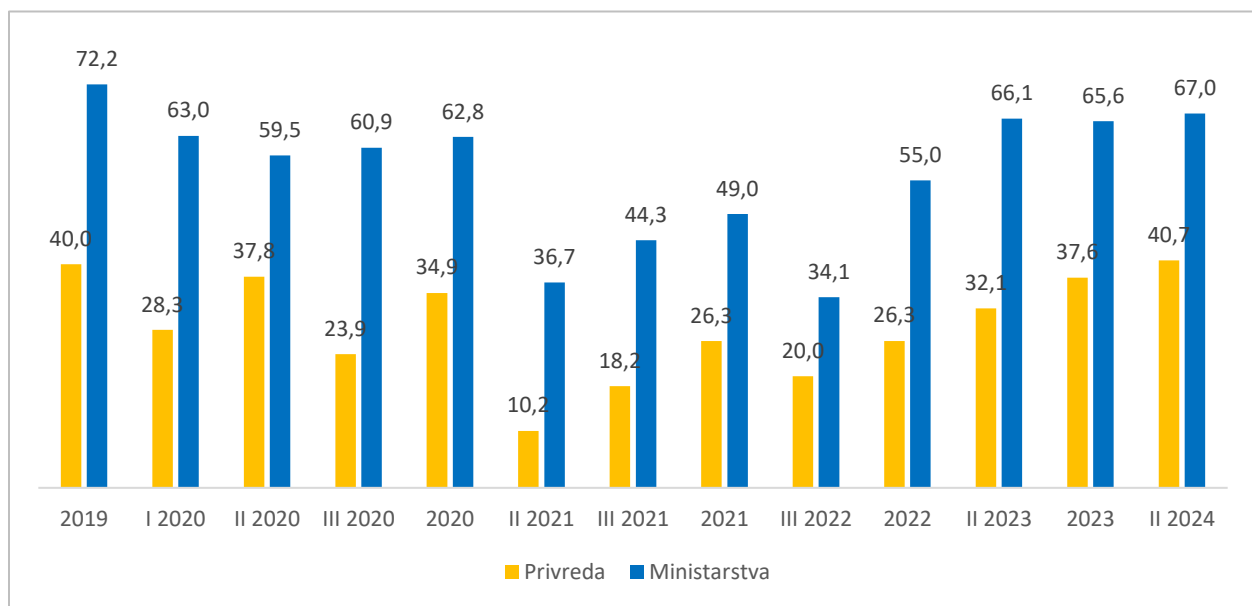

POREĐENJA ODGOVORA PRIVREDNIH UDRUŽENJA I MINISTARSTAVA I POREĐENJE SA PRETHODNIM IZVJEŠTAJIMA

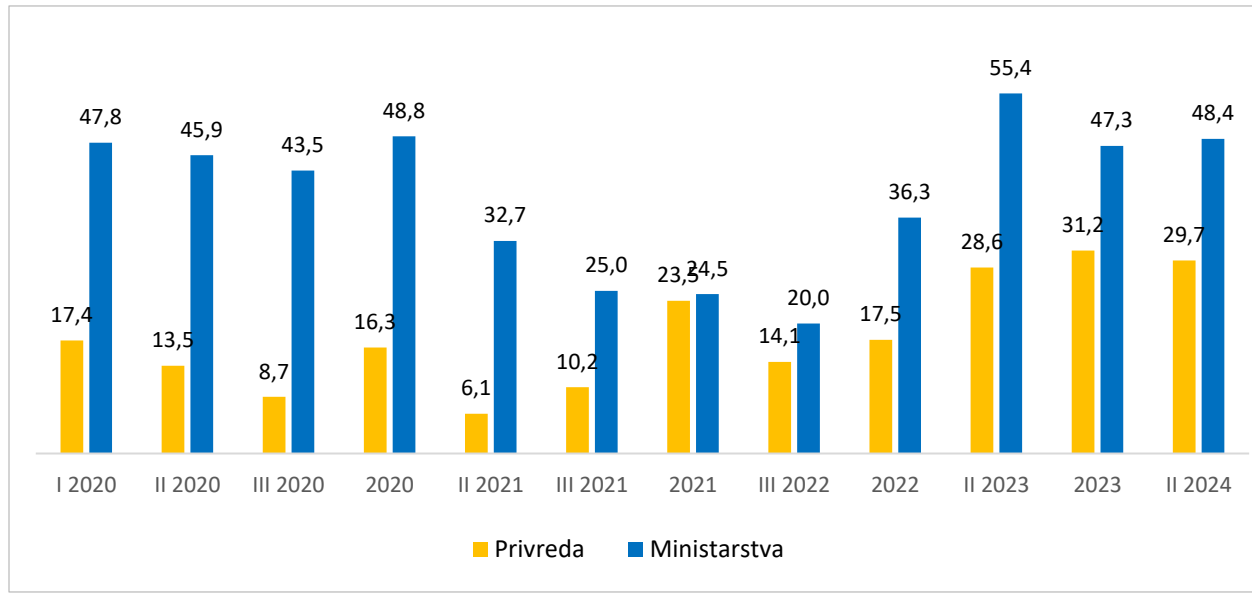
Ukoliko se porede odgovori privrednih udruženja i ministarstava, dolazi se do razlike u procentu uključenosti privrede. *Kako je ranije pomenuto, odgovori privrednih udruženja odnose se isključivo na uključenost privrednih udruženja koja su članovi Savjeta za konkurentnost, dok kada ministarstva odgovaraju na pitanja o uključenosti privrede, pod privredom su smatrali i druga udruženja ili privredne subjekte.*

Grafici u nastavku prikazuju procentualnu uključenost privrede u proces izrade zakona u odnosu na ukupan broj zakona koji su bili predmet istraživanja (91) i daju preglede odgovora privrede i ministarstava za svih 13 do sada sprovedenih istraživanja.

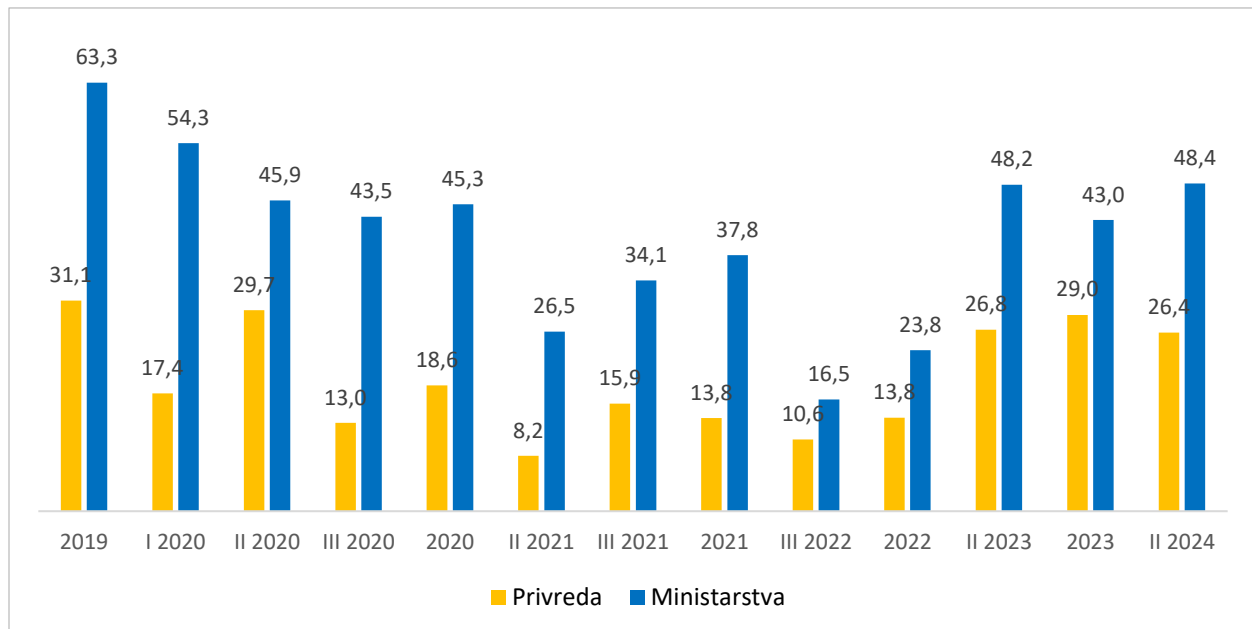
Grafik 2. Ukupna uključenost – poređenje (%)

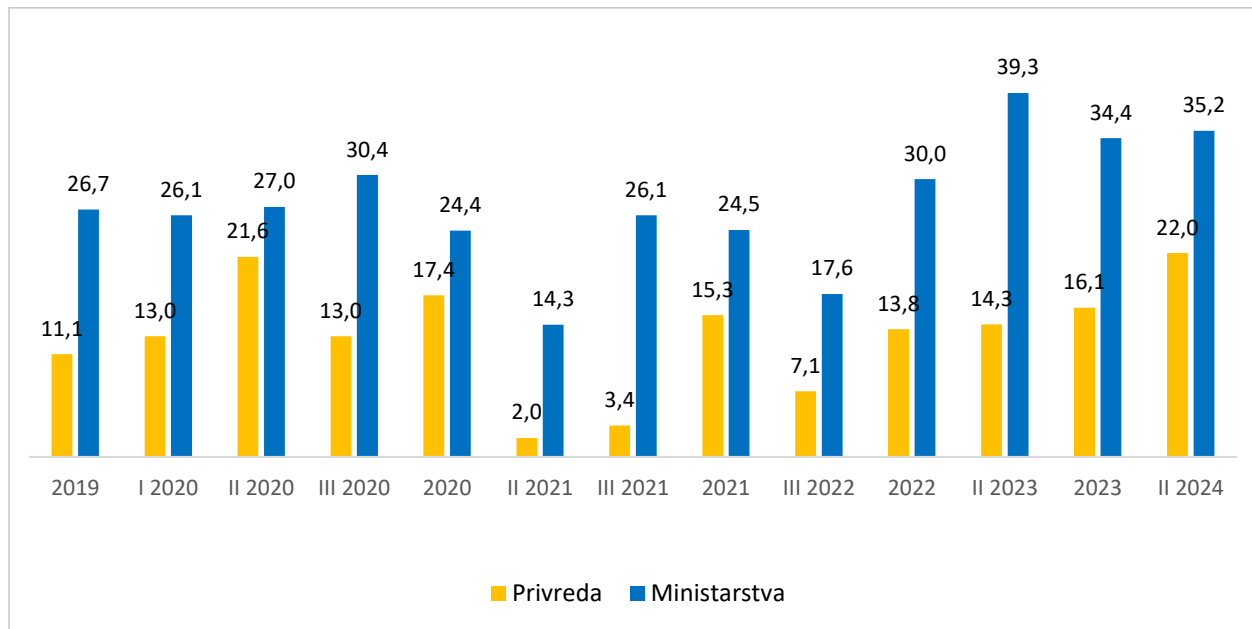
Grafik 3. Početne konsultacije – poređenje (%)

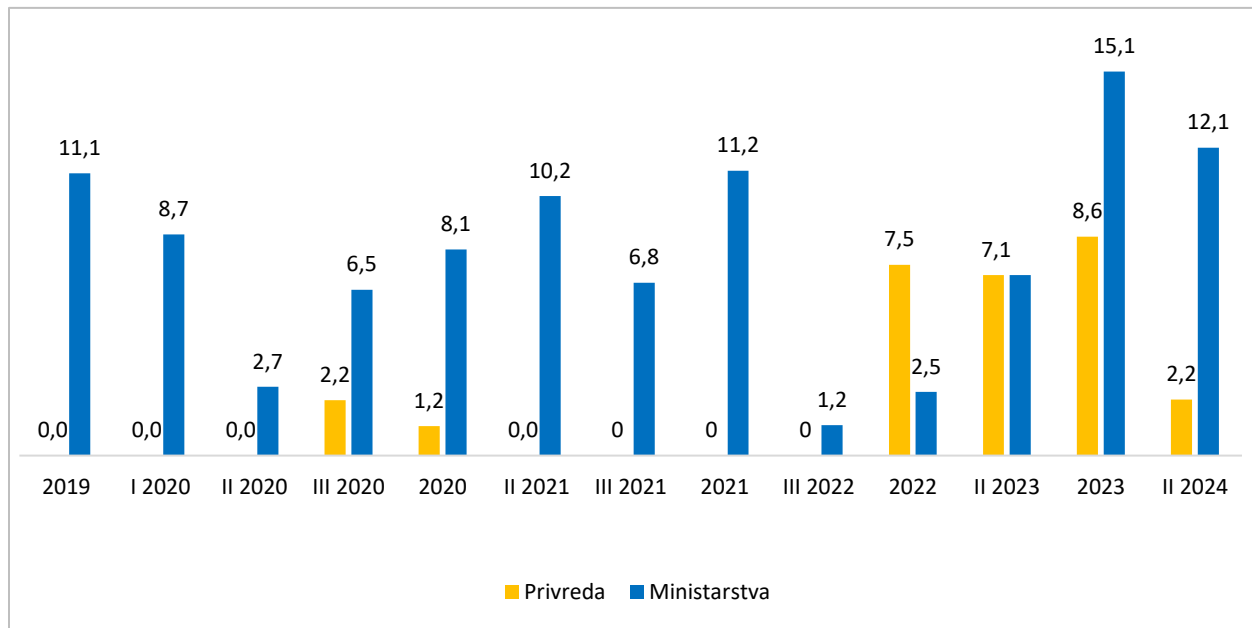
Grafik 4. Javna rasprava – poređenje (%)

Grafik 5. Radne grupe – poređenje (%)

Grafik 6. RIA – poređenje (%)

Kada se posmatraju odgovori privrednih udruženja, zapaža se trend rasta učešća u proces izrade zakona u odnosu na prethodno istraživanje i sada je na nivou od 40,7% što je najviše zabilježeni stepen uključenosti od kada se priprema navedeni Izveštaj (od 2019. godine). Evidentan je rast učešća u radu radnih grupa i iznosi 22%, dok je zabilježen pad uključenosti u javnim raspravama, konsultacijama i izradi RIA obrazaca koji je na veoma niskom nivou- svega 2,2%.

Kada se posmatraju odgovori ministarstava, ukupna uključenost je takođe veća u odnosu na prethodna istraživanja (kada pratimo odgovore koji se odnose i na „privredu“ i na „privredna udruženja“) i iznosi 67%. Rast uključenosti evidentiran je u radu radnih grupa 35,2%, konsultacijama 48,4% kao i u javnim raspravama takođe 48,4%, dok je pad uključenosti evidentiran u izradi RIA obrazaca-12,1%.

PREGLED UKLJUČENOSTI PRIVREDE U IZRADU ZAKONA PO POGLAVLJIMA IZ PROCESA EU INTEGRACIJA

U nastavku je tabela koja daje pregled uključenosti privrede u proces izrade zakona po EU poglavljima. Napomena: Broj zakona po poglavljima je relativno mali, tako da se procenti navedeni u tabeli moraju uzeti sa rezervom jer male izmjene u ukupnom broju analiziranih zakona značajno utiču na procenat uključenosti po poglavlju.

Tabela 4. Uključenost privrede u izradu zakona, po poglavlju EU integracija

Broj poglavlja	Poglavlje EU integracija	Broj zakona u čijoj izradi je privreda bila uključena	Ukupan broj zakona po poglavlju	% u odnosu na ukupan broj zakona po poglavlju
3	Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga	2	2	100%
6	Privredno pravo	2	3	67%
8	Konkurencija	1	1	100%
9	Finansijske usluge	5	7	71%
10	Informatičko društvo i mediji	2	2	100%
11	Poljoprivreda i ruralni razvoj	4	5	80%
13	Ribarstvo	1	3	33%
14	Saobraćajna politika	2	4	50%
15	Energetika	3	4	75%
16	Porezi	2	3	67%
19	Socijalna politika i zapošljavanje	1	1	100%
21	Trans-evropske mreže	1	1	100%
23	Pravosuđe i temeljna prava	1	3	33%
24	Pravda, sloboda i bezbjednost	3	6	50%
25	Nauka i istraživanje	1	1	100%
27	Životna sredina	5	5	100%
28	Zaštita potrošača i zdravlja	4	1	400%

Broj poglavlja	Poglavlje EU integracija	Broj zakona u čijoj izradi je privreda bila uključena	Ukupan broj zakona po poglavlju	% u odnosu na ukupan broj zakona po poglavlju
30	Ekonomski odnosi sa inostranstvom	1	1	100%
2 i 19	Sloboda kretanja radnika i Socijalna politika i zapošljavanje	1	1	100%
10 i 23	Informatičko društvo i mediji i Pravosuđe i temeljna prava	2	2	100%
19 i 23	Socijalna politika i zapošljavanje i Pravosuđe i temeljna prava	1	1	100%
3 i 20	Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga i Preduzetništvo i industrijska politika	1	1	100%
UKUPNO		46	58	79%

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Imajući u vidu cilj ove vrste izvještaja, koji se prevashodno ogleda u namjeri da se javno-privatni dijalog unaprijedi i da se putem sinergije znanja i iskustava dođe do konkurentnijeg poslovnog ambijenta kroz definisanje legislative i bolje implementacije iste, slijede najvažniji zaključci i preporuke:

- Predmet ovog Izvještaja je **91 zakon**, od značaja za privredu, a koji su **Srednjoročnim programom rada Vlade Crne Gore 2024-2027. planirani za usvajanje tokom 2024. godine**
- Dobijeni su odgovori od **svih ministarstva** na upitnik, dok je **4 od 9 privrednih udruženja, članova Savjeta za konkurentnost, dostavilo odgovor na upitnik.**
- Na osnovu odgovora **ministarstava**, privreda je u **67%** slučajeva (61 zakon) bila uključena u izradu zakona, dok su privredna udruženja bila uključena **42,9%** (39 zakona). S tim u vezi, **ukupna uključenost je najveća u posljednje 4 godine.**
- Na osnovu odgovora **privrednih udruženja** procenat uključenosti je **40,7%** (37 zakona). Zapaža se trend rasta učešća privrede u proces izrade zakona u odnosu na prethodno istraživanje i sada je na najvišem nivou od kada se radi ovaj vid istraživanja. Evidentan je **rast učešća u radu radnih grupa**, ovaj procenat je takođe na najvišem nivou i iznosi **22%**. Međutim i pored navedenog rasta, procenti su na prilično niskom nivou, posebno u dijelu uključenosti u izradu RIA obrasca koji je na nivou od svega 2,2%.
- Kako je potreba za adekvatnim i blagovremenim uključivanjem privatnog sektora prepoznata i kroz Akcioni plan za eliminisanje barijera sa kojim se suočava poslovna zajednica, koji je izradio SCC, a koji je i dio Reformske agende za Instrument EU za reforme i rast, **potrebno je da nadležna ministarstva intezivnije uključe privatni sektor u proces izrade zakona.**
- Na kraju, izvještaj predstavlja dobru osnovu za dalje praćenje ovog procesa, uz mogućnost izvještavanja o trendu unapređenja privatno-javnog dijaloga u narednom periodu. Sekretarijat Savjeta će nastaviti da priprema izvještaje u skladu sa Planom rada Savjeta za konkurentnost.

ANEKS 1. KOMENTARI MINISTARSTAVA

Tabela 5. Komentari ministarstava za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala u toku javne rasprave (razlog neuključenosti - javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona)

Zakon	Nadležno ministarstvo	Komentar
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu	Ministarstvo finansija	Zakon o računovodstvu u javnom sektoru uređuju se pitanja koja se tiču uvođenja obračunskog računovodstva i njegova primjena u računovodstvu javnog sektora, stoga se navedeno pitanje ne odnosi na privredu, niti se ovim zakonom utvrđuju bilo koja doatana prava ili obaveze privredi, pa iz tog razloga nije postojala potreba da se privreda uključi u pripremi ovog zakona.
Predlog zakona o izmjenama Zakona o energetici	Ministarstvo energetike i rudarstva	Imajući u vidu da je predmet izrade Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o energetici brisanje odredbi kojima se uređuje podsticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i odredbi kojima je djelimično bilo uređeno pitanje obezbjeđenja strateških rezervi nafte i/ili naftnih derivata, nije organizovana javna rasprava. Naime, usljed potrebe da se Direktiva (EU) 2018/2001 o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora transponuje u Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, nastala je potreba da se Zakon o energetici izmijeni tako da se iz istog brišu odredbe kojima se uređuje podsticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije. Pored toga, Crna Gora ima obavezu da implementira Direktivu 2009/119/EZ o obavezama održavanja minimalnih rezervi sirove nafte i/ili naftnih derivata. S obzirom da će Direktiva 2009/119/EZ biti transponovana u Zakon o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima, nastala je potreba da se iz Zakona o energetici brišu i odredbe kojima je djelimično bilo uređeno pitanje obezbjeđenja strateških rezervi nafte i/ili naftnih derivata.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Po preporuci Sekretarijata za zakonodavstvo potrebno je izmijeniti dio odredbi koje se odnose na ubiranje posebne naknade za investicije koje su preuzete iz važećeg Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju. Nakon usaglašavanja teksta Predloga zakona sa sugestijama Sekretarijata za zakonodavstvo, isti će ponovo biti dostavljen na mišljenje relevantnim institucijama.

Tabela 6. Komentari ministarstava za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala u toku javne rasprave (razlog neuključenosti – nije poslat poziv za javnu raspravu)

Zakon	Nadležno ministarstvo	Komentar
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	Ministarstvo finansija	Obzirom da se radi o izmjenama aktuelnog zakona samo u dijelu prenosa nadležnosti Statistike javnih finansija, sa Ministarstva finansija na Upravu za statistiku, i sastava Savjeta statistickog sistema, zbog reorganizacije državne uprave, nije bilo uključivanja sire javnosti u pripremu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica	Ministarstvo finansija	Izrada Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica je u toku i odvija se planiranom dinamikom.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	Ministarstvo finansija	Izrada Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama je u toku i odvija se planiranom dinamikom.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala	Ministarstvo finansija	Nacrt zakona ce biti objavljen na javnu raspravu, do kraja juna. Prirpremam je od strane Komisije za trziste kapitala
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama	Ministarstvo finansija	Nacrt zakona priprema CBCG i bice objavljen na javnu raspravu, nakon dobijanja nacrta od CBCG-a

Zakon	Nadležno ministarstvo	Komentar
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o investiciono - razvojnom Fondu Crne Gore	Ministarstvo finansija	Nacrt zakona priprema IRF i bice na javnoj raspravi, nakon sto MF dobije Nacrta zakona.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	Ministarstvo finansija	Izrada Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost su u toku i odvija se planiranom dinamikom.
Zakon o morskome ribarstvu I marikulturi	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Zakon je u fazi izrade nacrta i odgovori nijesu dati u djelu koji podrazumijeva da je uključivanje privrede obavljeno.
Zakon o strukturnim mjerama i dodjeli državne pomoći u ribarstvu i akvakulturi	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Zakon je u fazi izrade nacrta i odgovori nijesu dati u djelu koji podrazumijeva da je uključivanje privrede obavljeno.
Predlog zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Izrada nacrta Zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti je u početnoj fazi, a isti se radi zbog dodatnog usaglašavanja sa IV paketom EU propisa iz oblasti željeznice. Privreda će biti svakako konsultovana u narednim fazama izrade ovog propisa.

Tabela 7. Komentari ministarstava za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala u toku javne rasprave (razlog neuključenosti - privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu)

Zakon	Nadležno ministarstvo	Komentar
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	Ministarstvo pravde	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju upućen je na mišljenje Evropskoj komisiji.
Predlog zakona o popisu poljoprivrede	Ministarstvo finansija	Predlog zakona je u skupštinskoj proceduri
Predlog zakona o budžetskoj inspekciji	Ministarstvo finansija	Zakon o budžetskoj inspekciji utvrđuje način rada budžetskih inspektora i ostala pitanja od važnosti za vršenje inspekciskog nadzora od strane budžetskih inspektora. Proističe iz Zakona o inspekciskom nadzoru.
Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	U pripremi Zakona korišćena je eksterna ekspertska učestvovao je ekspert iz Republike Češke, koji je angažovan od strane predhodnog Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, na predlog Evropske komisije.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o regionalnom razvoju	Ministarstvo ekonomskog razvoja	U toku je Javna rasprava na predmetni Nacrt Zakona (27.05. - 16.06.), stoga privreda ima mogućnost da bude uključena. Informacije su date prema stanju do sada, što ne znači da do kraja Javne rasprave nećemo imati komentare od strane privrede. Takođe, Zakon će biti jedna od tačaka sjednice Partnerskog savjeta za regionalni razvoj, koja će se održati sredinom juna, a u ovom tijelu imamo predstavnike Privredne komore i Asocijacije menadžera, što će takođe biti prilika da se dobiju komentari na Zakon sa njihove strane
Predlog zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	Što se tiče statusa izrade zakona, u toku je usklađivanje odredaba zakona u skladu sa komentarima ekspertica koje je angažovala EU posredstvom TAIEX-a.

Tabela 8. Komentari ministarstava za zakone u čijoj izradi privreda nije učestvovala u toku javne rasprave (razlog neuključenosti nije specificiran)

Zakon	Nadležno ministarstvo	Komentar
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arbitraži	Ministarstvo pravde	Zakon je u fazi pripreme za javnu raspravu.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji	Ministarstvo finansija	Priprema Predloga izmjena i dopuna Zakona o reviziji je Programom rada Vlade za 2024.godinu bila predviđena za II kvartal. Ovaj rok je bio postavljen u skladu sa informacijom ekspertskeg tima Svjetske banke koji je radio ocjenu primjene standarda i kodeksa u oblasti računovodstva i revizije u Crnoj Gori da je ROSC izvještaj biti dostavljen u februaru ili eventualno martu 2024.godine. Međutim, zbog određenih internih procedura unutar Svjetske banke, finalni ROSC izvještaj još uvijek nije dostavljen. Nalazi i preporuke iz ROSC izvještaja bi zasigurno trebali da budu reflektovani i kroz izmjenu pojedinih odredbi Zakona o reviziji te je bitno da predmetne izmjena Zakona neznatno budu odložene kako bismo na kraju donijeli kvalitetno i sveobuhvatno zakonsko rješenje. Na ovaj način težimo da se u potpunosti uskladimo sa međunarodnim standardima, EU pravnom tekovinom i dobrom praksom što će umnogome doprinijeti zatvaranju završnih mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 6. Profesionalno udruženje Institut sertifikovanih računovođa je dostavio određene predloge za izmjene i dopune Zakona o reviziji i iste su uzete u obzir prilikom pripreme Predloga izmjena i dopuna ovog Zakona. Imajući u vidu da će finalni ROSC izvještaj biti dostavljen u narednih par nedjelja, objektivno je očekivati da će Predlog izmjena i dopuna Zakona o reviziji biti dostavljen Vladi CG na usvajanje do kraja III ili početkom IV kvartala 2024.godine i da bi isti mogao da uđe u skupštinsku proceduru na usvajanje do kraja tekuće godine.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija	Ministarstvo finansija	Privreda nije dostavila nijedan komentar na Nacrt zakona ili RIA obrazac.
Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zanatstvu	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Komentari privrede su sagleđani i u mogućoj mjeri prihvaćeni
Predlog zakona o kreditno-garantnom fondu Crne Gore	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Privredna udruženja i njihovi članovi su bili uključeni u proces izrade propisa kroz učešće u javnoj raspravi, konsultacijama, kao i davanje mišljenja i komentara na prvi nacrt Zakona, koji se priprema u saradnji sa relevantnom partnerskom kompanijom u okviru pružanja tehničke pomoći od strane EBRD.
Predlog zakona o turizmu i ugostiteljstvu	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Predlog Zakona je dva puta usvojen na Vladi, međutim još uvijek se radi na modifikaciji i utvrđivanju novog predloga. Predlog Zakona je nakon izbora 44. Vlade, povučen iz skupštinske procedure i vraćen Ministarstvu na ponovno razmatranje. Ministarstvo je obrazovalo Radnu grupu sa zadatkom da razmotri tekst navedenog predloga zakona.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Održan je inicijalni sastanak radne grupe 10.05.2024. g.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Održan je inicijalni sastanak radne grupe 10.05.2024. g.
Predlog Zakona o šumama	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	U toku izrade Zakona vršene su stalne konsultacije sa predstavnicima privrede, prvenstveno kroz rad Privredne Komore. Na sjednicama Odbora za šumarstvo, drvnu industriju i papirnu i grafičku djelatnost razmatran je i nacrt zakona, kao i bazni dokumenti na osnovu kojih je urađen Predlog zakona.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Radi se na predlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Zakon	Nadležno ministarstvo	Komentar
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vinu	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Predstavnik privrede je član Radne grupe.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o maslinarstvu i maslinovom ulju	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Radi se o tehničkim izmjenama i nije bilo potrebe uključivati privatni sektor
Izrada novog Zakona o organskoj proizvodnji	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Trenutno se čeka mišljenje Ministarstva Finansija, zatim se zakon salje Ministarstvu Evropskih poslova sa tabelom usaglasenosti.
Predlog zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora	Ministarstvo energetike i rudarstva	Nacrtr zakona je poslat na mišljenje nadležnim organima.
Predlog zakona o energetici	Ministarstvo energetike i rudarstva	U martu o.g. formirana je Radna grupa za pripremu Zakona o energetici koja će raditi na pripremi ovog zakona.
Predlog zakona o prekograničnim energetske infrastrukturalnim projektima	Ministarstvo energetike i rudarstva	Imajući u vidu da je u decembru 2023. godine na sastanku Savjeta ministara donijeta odluka o obavezi transponovanja i implementacije nove TEN-E Regulative (EU) 2022/869 o smjernicama za trans-evropsku energetske infrastrukturu, kojom je ukinuta Regulativa (EU) 347/2013, pojavila se potreba za doradom postojećeg Nacrta zakona o prekograničnim energetske infrastrukturalnim projektima i njegovog usklađivanja sa novom direktivom. S tim u vezi, u aprilu o.g formirana je Radna grupa za pripremu Zakona o prekograničnim energetske infrastrukturalnim projektima koja će raditi na pripremi ovog zakona. Za izradu ovog zakona je takođe obezbijeđena konsultanska pomoć od strane UNOPS-a (Kancelarija UN-a za projektne usluge).
Predlog zakona o komunalnim djelatnostima	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Zbog Odluke Ustavnog suda o poništenju dvije odredbe u podzakonskom aktu donesenom na osnovu važećeg zakona, ponovo se intervenisalo na tekstu Predloga zakona, kako propisane odredbe ne bi bila prepreka za uređivanje pozakonskog akta koji treba da uredi pitanja koja su bila predmet razmatranja Ustavnog suda. Pored toga, zbog promjene u organizaciji državne uprave, Predlog zakona je potrebno ponovo dostaviti na mišljenje relevantnim institucijama.
Predlog zakona o vodnim uslugama	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Ovaj zakon ne treba donijeti prije Zakona o komunalnim djelatnostima budući da bi ostao neuređen dio ostalih komunalnih djelatnosti. Pored toga, zbog promjene u organizaciji državne uprave, potrebno je pribaviti nova mišljenja na Predlog zakona.
Predlog Zakona o zaštiti mora od zagađenja sa pomorskih objekata	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, kao nadležni organ je oformilo radnu grupu koja radi na izradi prvog nacrta novog zakona. Planirano je da prvi draft za javnu raspravu bude spreman do kraja maja meseca kako bi se u junu mesecu organizovala javna rasprava koja će trajati 30 dana. Za izradu prvog nacrta bili su pozvani predstavnici privrede ali se nažalost niko nije odazvao pozivu, te se očekuje njihova naknadna participacija tokom javne rasprave.
Predlog zakona o legalizaciji bespravnih objekata	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	Izrada Zakona započeta je u 2022. godini, kada je i formirana Radna grupa i sprovedeno konsultovanje zainteresovane javnosti. Tokom 2023. godine urađen je tekst Nacrta zakona o kojem je sprovedena javna rasprava . Nakon javne rasprave sačinjen je Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi. U 2024. godini, izmjenjen je sastav Radne grupe i u toku je analiza teksta Nacrta zakona.
Predlog zakona o izgradnji objekata	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	Izrada Zakona započeta je u 2022. godini, kada je i formirana Radna grupa za izradu zakona iz oblasti planiranja prostora i izgradnje objekata i sprovedeno konsultovanje zainteresovane javnosti. Tokom 2023. godine urađen je tekst Nacrta zakona o kojem je sprovedena javna rasprava u periodu od 18.05-27.06.2023. godine. Nakon javne rasprave sačinjen je Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi. U 2024. godini, izmjenjen je sastav Radne grupe i u toku je analiza teksta Nacrta zakona.
Predlog zakona o planiranju prostora	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	Izrada Zakona započeta je u 2022. godini, kada je i formirana Radna grupa za izradu zakona iz oblasti planiranja prostora i izgradnje objekata i sprovedeno konsultovanje zainteresovane javnosti. Tokom 2023. godine

Zakon	Nadležno ministarstvo	Komentar
		urađen je tekst Nacrta zakona o kojem je sprovedena javna rasprava u periodu od 18.05-27.06.2023. godine. Nakon javne rasprave sačinjen je Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi. U 2024. godini, izmjenjen je sastav Radne grupe i u toku je analiza teksta Nacrta zakona.
Predlog Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti	Ministarsvo prosvjete, nauke i inovacija	Izrada Nacrta Zakona je u toku, te iz tog razloga nije moguće odgovoriti na određeni broj pitanja .
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	Ministarstvo zdravlja	Ministarstvo zdravlja nema planirane izrade zakona za prvih 6 mjeseci 2024. godine, razmatranje navedenog Zakona je pomjereno za treći kvartal 2025.godine.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mladima	Ministarstvo sporta i mladih	Dokument je u fazi izrade Nacrta, stoga još uvijek nije sprovedena javna rasprava. Privreda će biti uključena kroz Javnu raspravu pozivom za dostavljanje sugestija i komentara.
Predlog zakona o obnovi nakon elementarne nepogode, tehničko - tehnološke i druge nesreće	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Predlog Zakona je u završnoj fazi usklađivanja - čeka se misljenje zajednica opstina i onda slijedi usaglasavanje sa Generalnim Sekretarijatom Vlade , Ministarstvom finansija i Sekretirajtom za zakonodavstvo. Kontakt osoba: Miodrag Bešović (generalni direktor Direktorata za zaštitu i spašavanje) tel: 067/112-961
Predlog zakona o nevladinim organizacijama	Ministarstvo javne uprave	U toku je rad na tekstu Nacrta zakona, tako da zakon još nije došao do faze javne rasprave.
Predlog Zakona o zaštiti potrošača	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Za Nacrta Zakona o zaštiti potrošača sprovedena je javna rasprava u trajanju od 40 dana, u periodu 25.01. - 05.03.2024 u pokviru kog je organizovan okrugli sto na kom su učešće uzeli predstavnici privrede. Prije javne rasprave, tokom 2023. godine organizovana su dva okrugla stola u julu i decembru 2023. godine uz podršku Savjeta Sekretarijata za konkurentnost na kojim su učestvovali predstavnici privrede.

ANEKS 2. SPISAK ZAKONA KOJI SU BILI PREDMET ANALIZE

Rb.	Zakon	Nadležno ministarstvo
1	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima	Ministarstvo pravde
2	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lobiranju	Ministarstvo pravde
3	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	Ministarstvo pravde
4	Predlog zakona izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku	Ministarstvo pravde
5	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o alternativnom rješavanju sporova	Ministarstvo pravde
6	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnom sporu	Ministarstvo pravde
7	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arbitraži	Ministarstvo pravde
8	Predlog izmjena i dopuna Zakonika o krivičnom postupku	Ministarstvo pravde
9	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore	Ministarstvo pravde
10	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije	Ministarstvo pravde
11	Predlog zakona o zaštiti podataka o ličnosti	Ministarstvo unutrašnjih poslova
12	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	Ministarstvo unutrašnjih poslova
13	Predlog zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore	Ministarstvo kulture i medija
14	Predlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama	Ministarstvo kulture i medija
15	Predlog zakona o medijima	Ministarstvo kulture i medija
16	Predlog zakona o Vladi	Ministarstvo javne uprave
17	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijском nadzoru	Ministarstvo javne uprave
18	Predlog Zakona o informacionoj bezbjednosti	Ministarstvo javne uprave
19	Predlog zakona o elektronskim komunikacijama	Ministarstvo ekonomskog razvoja
20	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	Ministarstvo finansija
21	Predlog zakona o popisu poljoprivrede	Ministarstvo finansija
22	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji	Ministarstvo finansija
23	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica	Ministarstvo finansija
24	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	Ministarstvo finansija
25	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala	Ministarstvo finansija
26	Predlog zakona o igrama na sreću i nagradnim igrama	Ministarstvo finansija
27	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama	Ministarstvo finansija
28	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka	Ministarstvo finansija
29	Predlog zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom	Ministarstvo finansija
30	Predlog zakona o alternativnim investicionim fondovima	Ministarstvo finansija
31	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o investiciono - razvojnom Fondu Crne Gore	Ministarstvo finansija
32	Predlog Zakona o osiguranju	Ministarstvo finansija
33	Predlog Zakona o kontroli državne pomoći	Ministarstvo finansija
34	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	Ministarstvo finansija
35	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu	Ministarstvo finansija
36	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija	Ministarstvo finansija
37	Predlog zakona o budžetskoj inspekciji	Ministarstvo finansija
38	Predlog zakona o posredovanju u prometu i zakupu nepokretnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja

Rb.	Zakon	Nadležno ministarstvo
39	Predlog zakona o nadzoru proizvoda na tržištu	Ministarstvo ekonomskog razvoja
40	Predlog zakona o privrednim društvima	Ministarstvo ekonomskog razvoja
41	Predlog zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata	Ministarstvo ekonomskog razvoja
42	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zanatstvu	Ministarstvo ekonomskog razvoja
43	Predlog zakona o kreditno- garantnom fondu Crne Gore	Ministarstvo ekonomskog razvoja
44	Predlog zakona o turizmu i ugostiteljstvu	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
45	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
46	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taxi	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
47	Predlog Zakona o šumama	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
48	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
49	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
50	Zakon o organizovanju tržišta u ribarstvu i akvakulturi	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
51	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vinu	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
52	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o maslinarstvu i maslinovom ulju	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
53	Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
54	Zakon o strukturnim mjerama i dodjeli državne pomoći u ribarstvu i akvakulturi	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
55	Izrada novog Zakona o organskoj proizvodnji	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
56	Predlog Zakona o veterinarstvu	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
57	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti hrane	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
58	Predlog Zakona o upravljanju i postupanju nus proizvodima životinjskog porijekla	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
59	Izrada Nacrta izmjena i dopuna Zakona o šemama kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
60	Predlog zakona o izmjenama Zakona o energetici	Ministarstvo energetike i rudarstva
61	Predlog zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora	Ministarstvo energetike i rudarstva
62	Predlog zakona o energetici	Ministarstvo energetike i rudarstva
63	Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o rudarstvu	Ministarstvo energetike i rudarstva
64	Predlog zakona o prekograničnim energetske infrastrukturnim projektima	Ministarstvo energetike i rudarstva
65	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
66	Predlog zakona o komunalnim djelatnostima	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
67	Predlog zakona o vodnim uslugama	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
68	Predlog zakona o zaštiti prirode	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
69	Predlog zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
70	Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o regionalnom razvoju	Ministarstvo ekonomskog razvoja
71	Predlog zakona o pomorsko - agencijskoj djelatnosti	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

Rb.	Zakon	Nadležno ministarstvo
72	Predlog zakona o željeznici	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
73	Predlog zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
74	Predlog Zakona o zaštiti mora od zagađenja sa pomorskih objekata	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
75	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
76	Predlog zakona o legalizaciji bespravnih objekata	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
77	Predlog zakona o izgradnji objekata	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
78	Predlog zakona o planiranju prostora	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
79	Predlog Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
80	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	Ministarstvo zdravlja
81	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sportu	Ministarstvo sporta i mladih
82	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mladima	Ministarstvo sporta i mladih
83	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
84	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
85	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
86	Predlog zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava
87	Predlog zakona o obnovi nakon elementarne nepogode, tehničko - tehnološke i druge nesreće	Ministarstvo unutrašnjih poslova
88	Predlog zakona o nevladinim organizacijama	Ministarstvo javne uprave
89	Predlog zakona o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima	Ministarstvo energetike i rudarstva
90	Predlog Zakona o zaštiti potrošača	Ministarstvo ekonomskog razvoja
91	Zakon o visokom obrazovanju	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija

ANEKS 3. UPITNICI

Tabela 9. Upitnik za privredna udruženja

Pitanja	Mogući odgovori
Da li ste bili uključeni u proces izrade zakona na bilo koji način (javna rasprava, radna grupa, izrada RIA obrazaca, javne konsultacije, učešće kroz odbore ili posebna tijela)?	Da Ne
Da li ste pokazali zainteresovanost za uključivanje u izradu ovog zakona?	Da Ne
Da li ste bili uključeni tokom procesa konsultacija, u početnoj fazi izrade zakona?	Da Ne
Da li ste bili uključeni u javnu raspravu?	Da Ne
Da li ste bili uključeni u rad radne grupe?	Da Ne
Da li ste bili uključeni u izradu RIA obrasca?	Da Ne
Ukoliko ste bili uključeni, da li ste dali konkretne komentare?	Da Ne
Po vašoj procjeni u kom stepenu su vaši komentari usvojeni prilikom izrade zakona?	1 - nijesu usvojeni uopste 2 - djelimično su usvojeni 3 - usvojeni su u vecoj mjeri 4 - u potpunosti su usvojeni 999 - nemamo povratnu informaciju
Da li smatrate da ste u radu na ovom zakonu bili adekvatno uključeni?	1 - nismo uopšte bili uključeni 2 - bili smo nedovoljno uključeni 3 - bili smo djelimično uključeni 4 - bili smo dovoljno / adekvatno uključeni
Komentar	Otvoreni komentar

Tabela 10. Upitnik za ministarstva

Pitanja	Mogući odgovori
Status izrade zakona	Nije otpočet rad na zakonu Rad na nacrtu Nacrt spreman za Vladu Usvojen na Vladi Usvojen na Skupštini
Poglavlje EU integracija	Ministarstva upisuju broj poglavlja EU
Planirani datum usvajanja na Vladi	I 2022. II 2022. III 2022. IV 2022. 2023.
Da li je privreda bila uključena u proces izrade zakona na bilo koji način?	Da Ne
Da li je neko od privrednih udruženja /članova Savjeta za konkurentnost, bilo uključeno u izradu ovog zakona?	Američka privredna komora Privredna komora Unija poslodavaca Montenegrobiznisalijansa Savjet stranih investitora

Pitanja	Mogući odgovori
	Asocijacija menadžera Asocijacija poslovnih žena Udruženje preduzetnica Udruženje mladih preduzetnika Više gore navedenih Ni jedno od gore navedenih
Da li je privreda bila uključena u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u fazi konsultacija, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nijesu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nismo organizovali konsultacije
Da li je privreda bila uključena u toku javne rasprave?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u toku javne rasprave, koji je razlog?	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu Nije poslat javni poziv na javnu raspravu Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona
Da li je privreda bila uključena u rad radne grupe?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u rad radne grupe, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nijesu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nismo organizovali radnu grupu
Da li je privreda bila uključena u izradu RIA obrasca?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u izradi RIA obrasca, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nijesu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nije radjen RIA
Ukoliko je privreda bila uključena u toku izrade zakona, na bilo koji način, da li su dali konkretne komentare?	Da Ne
Po vašoj procjeni u kom stepenu su komentari privrede usvojeni prilikom izrade zakona?	1 - nijesu usvojeni uopšte 2 - djelimično su usvojeni 3 - usvojeni su u vecoj mjeri 4 - u potpunosti su usvojeni
Koliko je za rad na konkretnom zakonu bilo korisno uključenje privrede?	1 - nije bilo korisno uopšte 2 - djelimično korisno 3 - prilično korisno 4 - veoma korisno
Komentar	Otvoreni komentar